

Čj. UOOU-03501/13-16

ROZHODNUTÍ

Předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů, jako odvolací orgán příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a podle § 10 a § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodl dne 30. července 2013 podle § 152 odst. 5 písm. b) správního řádu takto:

Rozklad účastníka řízení, JUDr. Tomáše Vrány, soudního exekutora, se sídlem Komenského 38, 750 02 Přerov, IČ: 66246750, proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů čj. UOOU-03501/13-5 ze dne 4. června 2013 **se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.**

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. bylo zahájeno oznámením Úřadu pro ochranu osobních údajů, které bylo účastníkovi řízení JUDr. Tomáši Vránovi, soudnímu exekutorovi se sídlem Komenského 38, 750 02 Přerov, IČ: 66246750 (dále jen „účastník řízení“), doručeno dne 29. dubna 2013. Podkladem pro zahájení řízení byl spisový materiál shromážděný v rámci kontroly provedené u účastníka řízení inspektorem Úřadu pro ochranu osobních údajů Mgr. Danielem Rovánem ve dnech 4. prosince 2012 až 25. března 2013 a ukončené kontrolním protokolem čj. INSP3-8906/12-15 ze dne 26. března 2013.

Ze spisového materiálu vyplynulo, že účastník řízení v rámci výkonu exekuce pod sp. zn. 103 Ex 19046/11 nepřijal opatření, která by zabránila neoprávněnému přístupu k osobním údajům nejméně 60 zaměstnanců společnosti, které byly uloženy na hardisku počítače zabaveném při mobiliární exekuci. Jednalo se o osobní údaje všech zaměstnanců a funkcionářů společnosti v rozsahu jméno, příjmení, rodné číslo, scany občanských průkazů případně cestovních pasů, osobní údaje rodinných příslušníků, scany řidičských průkazů, informace o zdravotním pojištění a čísla účtů. Počítač byl v rámci dražby dne 18. května 2012 prodán ..., trvale bytem pak bývalé zaměstnankyni společnosti nabízel prostřednictvím e-mailové komunikace z května 2012 odkoupení dat, která v počítači našel.

Ze spisového materiálu dále vyplývá, že účastník řízení přijal dne 1. ledna 2008 směrnici č. 8 o nakládání s osobními údaji (dále jen „směrnice“). V odstavci označeném jako „Používání osobních údajů mimo sídlo úřadu“ směrnice stanovila, že vykonavatel, který zajišťuje při úkonu elektroniku, která může obsahovat osobní údaje, vyzve povinného či jinou osobu

přítomnou při úkonu k zajištění či smazání těchto údajů, současně takovou osobu poučí o možnosti provedení takových kroků v exekučním skladu, v němž bude taková elektronika nadále zabezpečena. Dále směrnice stanovila, že v případě, kdy povinný písemně sdělí soudnímu exekutorovi (dále „exekutor“) přístupové údaje k nosiči dat (jméno uživatele a heslo) a požádá, aby exekutor provedl likvidaci dat na zajištěném nosiči, provede exekutor uvedené následně poté, co vydá dražební rok na konkrétní movitou věc obsahující nosič dat, nejpozději však před zahájením dražby. V této souvislosti ale nebylo zjištěno, že by příslušná data byla chráněna heslem.

Protokol o soupisu movitých věcí povinného čj. 103 Ex 19046/11-10 ze dne 14. prosince 2011, který ovšem nebyl povinným podepsán, obsahuje poučení, podle kterého jsou povinný a další přítomné osoby srozuměni s tím, že mají možnost si veškerá data ze zajištěných nosičů stáhnout ve lhůtě 10 dnů od zajištění nosičů, přičemž exekutor, podle textu poučení, nepřebírá za data umístěná na nosičích odpovědnost.

Naproti tomu z vyjádření účastníka řízení (písemnost č.j. 103Ex19046/11-63 ze dne 30. července 2012) vyplynulo, že „*před dražbou movitých věcí standardně dochází k výmazu dat z Pc sestav a notebooků*“, k čemuž mělo dojít i v tomto případě. To v zásadě koresponduje i s výroky vykonavatelů zachycenými na videozáznamu z průběhu exekuce, jelikož osoba provádějící exekuci v čase 3:01:18 předmětného záznamu uvedla že: „*...když uplyne měsíční lhůta, jo, ta která vlastně ta vždycky se čeká, tak to dostane ajťák na starost...on do toho vlítne, zformátuje disk...Za to máme zodpovědnost.*“

Kontrolní protokol čj. INSP3-8906/12-15 ze dne 26. března 2013 vycházející z výše uvedených skutečností konstatoval porušení povinností účastníka řízení podle § 13 odst. 1 a § 20 odst. 1 zákona č.101/2000 Sb., neboť účastník řízení nepřijal opatření spočívající v likvidaci osobních údajů, které byly součástí zajištěného a prodaného počítače, čímž nezabránil neoprávněnému a nahodilému přístupu jiných subjektů (tedy ...) a tak jejich možnému zneužití. V důsledku toho bylo kontrolním protokolem účastníku řízení uloženo dopracovat směrnici o ustanovení upravující likvidaci osobních údajů, které mohou být součástí zajištění movitých věcí.

V rámci řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu účastník řízení uvedl, že v průběhu kontroly bylo vše podstatné sděleno i doloženo a žádné nové skutečnosti mu nejsou známy. Na základě takto zjištěného stavu věci pak správní orgán prvního stupně vydal rozhodnutí čj. UOOU-03501/13-5 ze dne 4. června 2013. Tímto rozhodnutím bylo jednání účastníka řízení kvalifikováno jako porušení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. a tedy jako správní delikt podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č.101/2000 Sb. Účastníkovi řízení tudíž byla v souladu s § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. uložena pokuta, a to ve výši 60.000 Kč.

Účastník řízení rozhodnutí posléze napadl řádným rozkladem, vyjádřeným dopisem zn. 1167/012 ze dne 19. června 2013. Účastník řízení především v rozkladu rozhodnutí označil za nesprávné, s tím, že je přesvědčen, že se v souvislosti se skutkem, který byl předmětem řízení, žádného správního deliktu nedopustil. Navrhl proto, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a řízení zastaveno.

Konkrétněji pak na podporu svého požadavku účastník řízení zejména uvedl, že rozhodnutí je, podle jeho názoru, založeno na závěru, že účastník řízení byl v kontextu předmětu řízení správcem osobních údajů, což považuje za zcela nesprávné a skutkově i důkazně nepodložené. Účastník řízení nenaplnil kumulativní znaky vyjádřené v definici pojmu správce podle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. V kontextu dané věci neprováděl zpracování osobních údajů a neurčil účel a prostředky zpracování.

Dále účastník řízení citoval definici zpracování osobních údajů podle § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., k čemuž uvedl, že správní orgán prvního stupně dovedl v napadeném rozhodnutí naplnění dvou alternativních znaků druhé věty citované definice, a to uchovávání a likvidaci osobních údajů. Zcela však byla, podle názoru účastníka řízení, pominuta skutečnost, že definiční znaky zpracování jsou vymezeny ve větě první, která zpracování vymezuje jako operaci nebo soustavu operací systematicky prováděných s osobními údaji. Naplnění těchto znaků ovšem nebylo nijak odůvodněno. Účastník řízení pak má za to, že z obligatorního znaku „systematičnosti“ jednoznačně vyplývá (v návaznosti na další prvky právní úpravy), že zpracování může být výlučně činnost vědomá, cílená a účelově směřována k nakládání s osobními údaji, což vyhodnotil správní orgán prvního stupně zcela nesprávně a nedostatečně. Účastník řízení jako exekutor pouze zajišťuje movité věci dotčené exekucí a pokud je povinen provádět jakékoliv operace, jedná se o operace s movitými věcmi jako takovými, bez rozlišení jejich druhu, funkce, obsahu atd. Exekutor věci pouze zajišťuje, žádným způsobem je neprovozuje. K tomu nemá žádné možnosti a v zásadě ani důvod. To platí i pro veškerou elektroniku, kterou nezprovozuje, nespouští, neužívá, neseznamuje se s jejím obsahem. V praktické situaci exekuční činnosti nelze po exekutorovi spravedlivě požadovat, aby tak činil, neboť se jedná o činnost vyžadující nejen značné odborné znalosti, ale i konkrétní poznatky o příslušných zařízeních. Movité věci zůstávají i po jejich zajištění až do udělení příklepu v majetku povinného, který k nim má umožněn přístup. Pokud tedy povinný provádí prostřednictvím některých svých věcí zpracování osobních údajů, má i po jejich zajištění plnou možnost dostat svým povinnostem podle zákona č. 101/2000 Sb. Pracovníci exekutora v souladu se směrnicí povinného poučili, že pokud některé věci obsahují osobní údaje, má je smazat či jinak zajistit. Poučení vykonavatele, že exekutor nepřebírá žádnou odpovědnost za data v zajištěných zařízeních, tak bylo zcela adekvátním vyjádřením toho, že byl-li povinný správcem, jeho odpovědnost z toho plynoucí mu zůstala zcela zachována. Účastník řízení se ani v minimálním rozsahu neseznámil s obsahem dat v zajištěné elektronice (nebyl přinejmenším prokázán opak v rámci řízení), tedy prokazatelně nevěděl, že jsou v zajištěných předmětech jakékoliv osobní údaje. K tomu dodává, že ne všechna data ukládána obvykle do počítačů jsou osobní údaje a nelze spravedlivě předestírat, že by exekutor měl něco takového předpokládat. Nelze tak připustit, aby extenzivním výkladem § 4 zákona č. 101/2000 Sb. byly zákonné požadavky zpracování osobních údajů rozšiřovány i na případy nahodilého a nevědomého výskytu osobních údajů v dispozici určitého subjektu.

Následně se účastník řízení zabýval pojmem „likvidace“ osobních údajů, přičemž uvedl, že ze směrnice nevyplývá, že by likvidaci dat v počítači měl provést účastník řízení automaticky nebo že by se k něčemu takovému zavazoval. Exekutor má k likvidaci přistoupit pouze na písemnou žádost povinného a likvidaci dat tak neprovádí jako svou vlastní systematickou činnost, nýbrž tak činí pro povinného, a pouze, když je o to požádán. Z ustanovení směrnice je dále zřejmé, že se nejedná o likvidaci osobních údajů, ale o likvidaci dat, která bez dalšího nelze jako osobní údaje kvalifikovat. Přestože je uvedena směrnice označena jako „směrnice o nakládání s osobními údaji“, z jejího textu vyplývá, že její předmět je mnohem širší než je problematika zákona č. 101/2000 Sb. Výše citované ustanovení směrnice tudíž nelze vztáhnout na osobní údaje. Pokud se tedy odkazuje k určité „debatě“ vykonavatelů exekutora a zástupců povinného při zajišťování movitých věcí, i v tomto případě se hovoří o mazání dat z počítačů, v žádném případě ne specificky o osobních údajích. V konkrétní věci nebyla zjištěna ani existence písemné žádosti povinného o likvidaci dat v počítačích. To objektivně vylučuje, aby byl účastník řízení v konkrétní věci správcem předmětných osobních údajů z důvodu naplnění znaku „likvidace“. Pokud účastník řízení jako exekutor provádí mazání dat v zařízeních, jde o jednání zcela mimo rámec zákona č. 101/2000 Sb., jelikož jeho předmětem jsou počítačová data, která bez dalšího nelze kvalifikovat jako osobní údaje.

Účastník řízení oproti tvrzení správního orgánu prvního stupně uvedenému v rozhodnutí také odmítl, že by stanovil účel, prostředky a způsob zpracování osobních údajů. Jedná se tedy, podle názoru účastníka řízení, o zcela nepodložený a nepřezkoumatelný závěr, který správní

orgán prvního stupně relevantně neodůvodnil. Naplnění tohoto znaku nelze dovozovat ani ze směrnice, neboť ta v příslušné pasáži o osobních údajích vůbec nehovoří a jakýkoliv účel či prostředky tak z ní nelze dovodit. Pokud nebylo prokázáno, že by účastník řízení o nějakých osobních údajích věděl, stěžít může být prokázáno, že stanovil účel a prostředky jejich zpracování.

Na závěr své argumentace se pak účastník řízení neztotožnil s posouzením liberačních důvodů, jak jej provedl správní orgán prvního stupně. Konkrétně se účastník řízení neztotožňuje s tím, že by nebylo vyvinuto maximální možné úsilí k zabránění následku, jenž nakonec vznikl. V situaci, kdy nebylo prokázáno, že by účastník řízení vůbec o existenci osobních údajů věděl, představuje poučení povinného o možnosti smazat osobní údaje, pokud se v počítači vyskytují, opatření zcela adekvátní požadavkům posuzovaného liberačního důvodu.

Odvolací orgán přezkoumal napadené rozhodnutí v celém rozsahu, a to včetně procesu, který předcházal jeho vydání.

Nejprve se odvolací orgán zabýval argumentací účastníka řízení vyjádřenou v rozkladu.

V této souvislosti především uvádí, že exekutor je, podle § 1 odst. 2 zákona č.120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, subjektem, který provádí nucený výkon exekučních titulů. V rámci svých oprávnění a s nimi korespondujících plnění povinností tedy za účelem provedení výkonu rozhodnutí zasahuje do práv a povinností exekuovaného bez ohledu na jeho vůli. Pokud tudíž exekutor v rámci uvedených oprávnění zasáhne i do práv a povinností správce osobních údajů tím, že se do jeho držení dostane určité zpracování osobních údajů, (např. spolu se zajištěným počítačem) což se v uvedeném případě nepochybně stalo, nastupuje exekutor do plnění příslušných povinností správce. Zároveň nutno doplnit, že podle § 2 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. exekutor sice vykonává exekuční činnost nezávisle, nicméně zároveň je vázán i zákony, tudíž i zákonem č. 101/2000 Sb. včetně povinnosti zajistit tzv. fyzickou bezpečnost osobních údajů podle § 13 zákona č.101/2000 Sb. Nedílnou součástí povinností uložených § 13 zákona č.101/2000 Sb. je i zabránit neoprávněnému přístupu k osobním údajům. Nicméně pokud by exekutor osobní údaje zlikvidoval, resp. zajistil likvidaci ještě předtím, než příslušný počítač zajistil, byl by a priori vyloučen z povinností správce osobních údajů.

Dále odvolací orgán připomíná, že první věta ustanovení § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. určuje, že zpracováním osobních údajů se míní jakákoli operace s osobními údaji. Druhá věta posledně zmiňovaného ustanovení poskytuje demonstrativní výčet operací prováděných v rámci zpracování osobních údajů. Jelikož byl nepochybně doložen alespoň jeden z typů takovéto operace obsažený v demonstrativním výčtu podle věty druhé, což je v uvedeném případě zejména „uchovávání“, jedná se z tohoto pohledu zároveň i o operaci s osobními údaji ve smyslu věty první. Lze také doplnit, že další operací, která měla být účastníkem řízení provedena, a která je součástí výčtu podle § 4 písm. e) věty druhé zákona č. 101/2000 Sb. je „likvidace“; namísto toho ovšem účastník řízení provedl jiný druh operace z výčtu podle § 4 písm. e) věty druhé zákona č. 101/2000 Sb., a to „předání“, případně „šíření“. Další prvek předmětné definice, tedy systematickost, byl naplněn tím, že účastník řízení spolu s počítačem zajistil systematicky vytvořený soubor osobních údajů, představovaný osobními údaji o všech zaměstnancích a funkcionářích společnosti, a to v rozsahu jméno, příjmení, rodné číslo, scany občanských průkazů případně cestovních pasů, osobní údaje rodinných příslušníků, scany řidičských průkazů, informace o zdravotním pojištění a čísla účtů.

Účastník řízení tudíž ve svém důsledku prováděl zpracování osobních údajů, a to pro účely exekuce, při zachování prostředků a způsobu zpracování, jak byly stanoveny povinným. O tom jednoznačně svědčí skutečnost, že příslušný soubor osobních údajů se stal

předmětem dražby. Na tomto místě pak je nutno také připomenout, že určení účelu zpracování osobních údajů, jak ukládá § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. i stanovení prostředků a způsobu zpracování osobních údajů, jak ukládá § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. nejsou nijak formalizované úkony a jejich provedení je třeba v zásadě odvozovat z faktického jednání. Zda, resp. do jaké míry o této skutečnosti měl účastník řízení subjektivně povědomí, je tedy dle odvolacího orgánu irelevantní. Nicméně vědomost o tom, že podnikatelský subjekt na počítačích zpracovává i osobní údaje nepochybně odpovídá rozumu průměrného člověka a tvrzení, podle nichž účastník řízení nic takového nemohl předpokládat, jsou zjevně účelová. To, že z obecného pohledu opravdu zřejmě pouze menšina dat uložených v počítačích má charakter osobních údajů je v těchto souvislostech také irelevantní.

Jinou věcí ovšem je, do jaké míry účastník řízení, který se stal správcem osobních údajů, plnil svoje povinnosti vyplývající ze zákona, včetně zákona č. 101/2000 Sb. Je totiž nutno připomenout, že podle § 46 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. je exekutor povinen dbát na ochranu třetích osob dotčených jeho postupem; v tomto případě na ochranu práv zaměstnanců nebo funkcionářů povinného, jejichž osobní údaje byly neoprávněně předány. Pokud by řádně plnil tuto povinnost, rozhodně by se buď do postavení správce osobních údajů vůbec nedostal, a to vzhledem k tomu, že by osobní údaje byly zlikvidovány ještě před zajištěním předmětného počítače anebo by osobní údaje byly likvidovány před provedením dražby, čímž by bylo zabráněno následnému předání osobních údajů, které bylo neoprávněně jak z hlediska zákona č. 101/2000 Sb., tak zákona č. 120/2001 Sb. O tom ostatně svědčí i samo tvrzení účastníka řízení, podle něhož „*v kontextu věci představovala činnost účastníka řízení jako exekutora pouze zajištění movitých věcí dotčených exekucí*“, nicméně tento rámec byl ze strany účastníka řízení zjevně překročen, jelikož exekutor ve výsledku zajistil a předal do dražby nejen movitou věc (tedy počítač), ale i soubor zpracovávaných osobních údajů.

Pokud ovšem v uvedeném případě účastník řízení nabytí pozici správce osobních údajů, nelze se příslušných povinností, včetně povinností vyplývajících z § 13 zákona č. 101/2000 Sb., zbavit jednostranným prohlášením anebo vydáním interního předpisu, jako je směrnice. Tato směrnice pak sama o sobě byla, jak ostatně vyplynulo z kontrolního protokolu čj. INSP3-8906/12-15 ze dne 26. března 2013, nedostatečná. Nadto, jelikož povinný protokol o soupisu movitých věcí povinného ze dne 14. prosince 2012 nepodepsal a směrnice má zjevně povahu výhradně interního předpisu účastníka řízení, má odvolací orgán za to, že povinný byl poučen způsobem vyplývajícím z videozáznamu, tj. že data budou smazána ještě před provedením dražby, což ostatně koresponduje s tvrzením účastníka řízení uvedeným v písemnosti čj. 103 Ex19046/11-63 ze dne 30. července 2012. Toto poučení je nutno v kontextu příslušné exekuce považovat za nepochybně převzetí závazku osobní údaje likvidovat ještě před realizací dražby a svědčí i o povědomí účastníka řízení o zpracování informací prostřednictvím zabaveného počítače.

Ohledně pojmu osobní údaj odvolací orgán konstatuje, že osobní údaje jsou, jak vyplývá z definice podle § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. (osobním údajem se rozumí „*jakákoli informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů*“), speciálním druhem informací, tedy dat, která se vztahují k fyzické osobě. Mluví-li se tudíž obecně o datech, musí tím být míněny jakékoli informace, včetně osobních údajů. V této souvislosti nutno podotknout, že informace mohou být v závislosti na druhu pod různými právními režimy ochrany (např. jedná-li se o utajované informace, informace podléhající obchodnímu tajemství apod.), přičemž exekutor samozřejmě musí všechny tyto právní režimy s ohledem na povinnost vyjádřenou ustanovením § 46 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. respektovat. Stanovisko vyjádřené účastníkem řízení v rozkladu, jímž relativizuje příslušná ustanovení směrnice a poučení protokolu o soupisu movitých věcí povinného, je tudíž dalším dokladem neujasněných pracovních postupů účastníka řízení a tedy i porušení § 13 zákona č. 101/2000 Sb.

Odvolací orgán tak považuje za prokázané, že předchozí řízení jednoznačně doložilo neoprávněné zpřístupnění osobních údajů, které bylo způsobeno porušením povinností podle § 13 zákona č. 101/2000 Sb. ze strany účastníka řízení. Předmětné porušení je nutno spatřovat zejména v nejasných pracovních postupech účastníka řízení, respektive v nedostatečných opatřeních zamezujících neoprávněnému přístupu k osobním údajům. To samo o sobě znemožňuje aplikaci liberačních důvodů podle § 46 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Navíc se jednalo o porušení ze strany účastníka řízení v pozici orgánu veřejné moci, na něž je nutno klást vyšší nároky ohledně právního vědomí.

Odvolací orgán tedy argumentaci účastníka řízení vyjádřenou v podaném rozkladu odmítl. Stejně tak odvolací orgán po celkovém přezkoumání neshledal v postupu správního orgánu prvního stupně jakákoli pochybení. Za přiměřenou považuje odvolací orgán i uloženou pokutu, vyměřenou při spodní hranici sazby, jejíž maximální výše by mohla podle § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. dosáhnout až 5.000.000 Kč. Na základě všech shora uvedených důvodů proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nelze odvolat.

Praha 30. července 2013

otisk úředního razítka

RNDr. Igor Němec, v. r.
předseda

Za správnost vyhotovení:
Martina Junková